

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestněprávní prověrka jako součást Due Diligence

Náležitá právní prověrka neboli Due Diligence je nezbytnou součástí každé větší obchodní transakce, zejména při převodu obchodního podílu. Opomíjenou součástí právní prověrky ale bývá aspekt trestněprávní. Má však vůbec smysl zabývat se v rámci Due Diligence prověrkou z hlediska trestního práva?

Trestněprávní prověrka může proběhnout v první řadě předběžně v rámci přípravy transakce na objednávku jejích účastníků, resp. v rámci vypracování Criminal Compliance programu na objednávku statutárního orgánu společnosti, které se prověřovaná věc dotýká. Pro ilustraci si můžeme představit následující situaci.

Zaměstnanec je trestně stíhán pro trestný čin související s podnikáním společnosti jakožto svého zaměstnavatele, typicky pro trestný čin podplacení podle § 332 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), v souvislosti s účastí společnosti ve výběrovém řízení na veřejnou zakázku. Nechá-li si potenciální nabyvatel obchodního podílu věc prověřit z trestněprávního pohledu, čekají jej zjištění, která mohou změnit jeho pohled na výhodnost celé věci.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

V uvedené situaci bude informován o tom, že trestním stíháním zaměstnance (byť i bývalého) předmětné společnosti vzniká s ohledem na zákon č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TOPO“), riziko vzniku trestní odpovědnosti také pro samotnou společnost. Ta může být později potrestána např. trestem zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, co může výrazně poškodit její další podnikatelskou činnost.^[1] Značné komplikace může přinést již samotné trestní stíhání předmětné společnosti, neboť je s ním spojeno mimo jiné významné omezení při zrušení, zániku a přeměně právnické osoby.^[2] Trestní stíhání přitom může být zahájeno i se značným odstupem poté, co je zahájeno proti zaměstnanci, který se jednání fakticky dopustil. Komplexní právní prověrka v oblasti (nikoliv jenom) trestněprávních rizik je tedy zásadní nástroj, který by měl být použit vždy, když existuje riziko přítomnosti trestněprávních aspektů posuzované věci.

Kromě předběžné právní prověrky lze prověrku provést také poté, co byl již zjištěn konkrétní incident, který je třeba analyzovat, posoudit jeho rizika a navrhnout nejvhodnější postup, který ochrání dotčené subjekty před jeho následky.

Představme si společnost s ručením omezeným, jejímž statutárním orgánem jsou dva jednatelé, kteří

mají mezi sebou rozdělené obchodní vedení takovým způsobem, že jeden odpovídá za technickou stránku podnikání, zatímco druhý se věnuje financím a účetnictví.

Společnost se rozhodne za účelem financování svého podnikání požádat o úvěr, přičemž druhý jednatel při sjednávání úvěrové smlouvy předloží záměrně zkreslené údaje o hospodářských výsledcích společnosti, aby zvýšil šance na poskytnutí úvěru. Banka tento podvod neodhalí, společnost úvěr nerušeně vyčerpá a řádně jej splácí. První jednatel žádost o úvěr spolupodepsal, přičemž si nevšiml jakýchkoliv nesrovnalostí a o podvodu se dozvěděl náhodou a až zpětně. Tohoto jednatele nyní zajímá, jaká rizika pro něj a pro společnost vyvstávají a jaké má možnosti tuto situaci řešit.

Podrobným prověřením věci může sobě a společnosti ušetřit značné problémy. Jednatel bude v rámci analýzy informován, že došlo ke spáchání trestného činu úvěrového podvodu[3], neboť k jeho dokonání trestní zákoník nevyžaduje vznik škody.[4] Zároveň jej však bude moci uklidnit vysvětlení, že jelikož je úvěrový podvod úmyslným trestným činem a nelze jej spáchat z nedbalosti, riziko trestní odpovědnosti je pro něj v tomto ohledu poměrně nízké. V případě zahájení trestního stíhání bude totiž třeba jeho úmysl prokazovat. V návaznosti na provedenou analýzu bude na možné budoucí trestní řízení připraven, neboť bude vědět, jaké skutečnosti bude třeba orgánům činným v trestním řízení sdělit a podložit je důkazy, aby pro sebe riziko trestní odpovědnosti od počátku minimalizoval. K žádnému trestnímu řízení navíc ani dojít nemusí. Jednatel díky provedené analýze zjistí, že na úvěrový podvod nedopadá oznamovací povinnost.[5] Pokud tedy zjištěnou situaci neohlásí, nedopouští se tohoto trestného činu. Zároveň se však dozví o možnosti použití účinné lítosti, pokud banku dobrovolně informuje o skutečném stavu věci a dohodne se s ní buď na pokračování úvěrového vztahu, nebo na vrácení úvěru.[6] Přivodí tím sice riziko trestního stíhání jednatele, který úvěr sjednával[7], samotná společnost by však měla být od trestní odpovědnosti ochráněna.

Jako poslední příklad lze uvést situaci, kdy bývalý jednatel prodá majetek společnosti (např. automobily) výrazně pod cenou jiné společnosti a zároveň posléze od stejné společnosti nakoupí nové vozy za vyšší cenu, přičemž smlouvu o prodeji i o koupi za ni podepíše tatáž osoba. Prověřování podobných majetkových transakcí je významné zejména při změně vedení společnosti. Bude-li v návaznosti na jeho požadavek provedena analýza popsání jednání, bude jejím výsledkem zejména konstatování, že se bývalý jednatel mohl dopustit trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 TZ, případně § 221 TZ (v případě prokázání „pouhé“ hrubé nedbalosti namísto úmyslu). Za jistých podmínek lze uvažovat také o trestném činu zpronevěry dle § 206 TZ. Přivodil-li svým jednáním tento jednatel společnosti úpadek, mohl se navíc dopustit také trestného činu způsobení úpadku podle § 224 TZ. Na straně společnosti, se kterou bývalý jednatel smlouvy uzavřel, hrozí vznik trestní odpovědnosti právnické osoby. Důležité bude i doporučení, od koho by měla být vymáhána vzniklá škoda, a zda bude efektivnější její náhradu požadovat v rámci trestního či občanskoprávního řízení.

Trestněprávní prověrku lze provést předběžně jako součást Due Diligence anebo v reakci na již vzniklý incident s rizikem možného vzniku trestní odpovědnosti. Trestní odpovědnost může vzniknout nejen u jednotlivých fyzických osob, ale také u právnické osoby, pokud jí lze spáchaný trestný čin přičítat. Kvalitní právní analýza z hlediska rizika vzniku trestní odpovědnosti je v dnešní době nezbytnou součástí každé větší transakce, zejména při převodu obchodního podílu. Spolu s navazujícím Criminal Compliance programem je jedním z předpokladů bezchybného průběhu realizované transakce a následného fungování společnosti.

Mgr. Filip Mamrila,
advokátní koncipient

Mgr. Petr Motyčka,

advokát

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

[1] V nejhorším případě může dojít i k jejímu zrušení či propadnutí majetku.

[2] § 32 TOPO

[3] § 211 TZ

[4] Na rozdíl od obecného trestného činu podvodu dle § 210 TZ

[5] § 368 TZ

[6] Dle § 11 TOPO platí, že trestní odpovědnost právnické osoby zaniká, jestliže dobrovolně upustila od dalšího protiprávního jednání a a) odstranila nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, anebo škodlivému následku zamezila nebo škodlivý následek napravila, nebo b) učinila státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu o trestném činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, mohlo být ještě odstraněno nebo škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno.

[7] Na druhou stranu, pokud věc oznámí jednatel, který poskytnutí úvěru zajišťoval, existuje při řádném splácení nemalá naděje na mírný, případně i žádný trest, a to zejména s ohledem na absenci škody, jakož i úmyslu ji způsobit.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)